

MALMÖ HÖGSKOLA

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 16 december 2009

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrott och fysisk bildning på idrottsforum.org

I det vida begreppet idrott inryms som bekant en rad uttryck för fysisk aktivitet. Att författa en lärobok i ämnet ställer sålunda ganska speciella krav, där kravet på en bred förståelse för fenomenet är grundläggande. En sådan bok bör nämligen omfatta åtminstone de tre vanligaste uttrycken, nämligen fysisk bildning, det vill säga skolidrotten, fysisk aktivitet och motion, med vilket avses den sortens aktiviteter som syftar till rekreation, välmående och hälsa, samt sport, som vi förstår som fysisk aktivitet i syfte att uppnå tävlingsresultat. Trots de klara avgränsningar som kan göras mellan dessa tre uttryck för fysisk aktivitet och bildning finns självfallet en rad gemensamma nämnare; eljest hade vi inte haft en recension av den sextonde upplagan av *Foundations of Physical Education, Exercise Science, and Sport* av Deborah A. Wuest och Charles A. Bucher (McGraw Hill) att publicera. Bland annat framhäver författarna (av vilka Wuest är den ende i livet; Bucher avled redan 1988, 76 år gammal) betydelsen av att utbildningsstrategin omfattar såväl kognitiva som affektiva mål utöver de motoriska. Men, menar våra recensenter, Helle Rønholt och Lis Engel, det räcker inte riktigt för att göra denna på många sätt utmärkta grundbok fullt ut relevant i en ny tid. Trots den uttalade strategin efterlyser recensenterna en förståelse för kroppslighetens dubbelhet av sensitivitet och handling i form av det intentionella, det experimenterande och lekandet. Vidare saknas den estetiska dimensionen i fysisk aktivitet, och dans får mycket litet utrymme. Wuest och Buchers bok prioriterar istället idrottens hälsofrämjande potential ur ett individ- och samhällsperspektiv.

Ny upplaga, gamla tankegångar

Helle Rønholt & Lis Engel

Institut for Idræt, Københavns Universitet

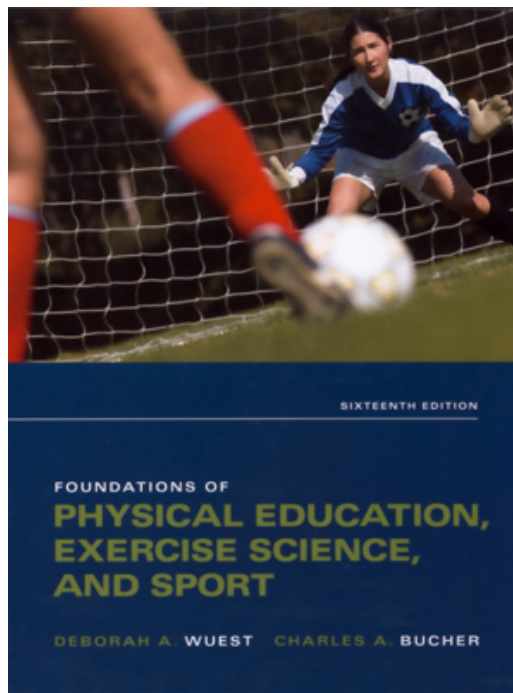
Deborah A. Wuest & Charles A. Bucher
**Foundations of Physical Education,
Exercise Science, and Sport:
Sixteenth Edition**
610 sidor, inb., ill.
Dubuque, IA: McGraw Hill (Higher
Education) 2008
ISBN 978-0-07-352374-3

“Unfolding before us is the vision of lifetime involvement in physical activity for all people. /.../to affect the well-being and quality of life of people of all ages.”

Foundations of Physical Education, Exercise Science, and Sport udkom i 2009 i 16. udgave.

Bogen henvender sig til undervisere og studerende og skal give et overblik over kundskabsbasen og de betydeligste indfaldsvinkler til studiet af et omfattende fagfelt, der har betydning for alle borgere i samfundet. Allerede titlen indikerer at bogen omhandler et bredt favnende grundlag for fysisk aktivitet. De 598 sider indeholder beskrivelser og opdaterede fakta om grundlag for

fysisk aktivitet både i relation til børn og unges fysiske ud/dannelse i skolen (*Physical Education*), til fysisk træning og aktivitet i et videnskabeligt perspektiv (*Exercise Science*), og i forhold til sportens aktiviteter (*Sport*). De tre begreber Physical Education, Exercise Science og Sport nævnes hver gang faget eller den faglige disciplin omtales, dvs. ikke så få gange, og i løbet af læsningen opstår en lille irritation over gentagelsen af alle tre begreber. Men det kan være svært at undgå, da 'idræt' som samlende begreb ikke eksisterer i sproget uden for Norden.

I USA, men også internationalt, har der været en stående debat om hvilket overordnet begreb, der kunne anvendes for de mange måder at beskæftige sig med fysisk aktivitet på. Mange mener, at den traditionelle betegnelse fysisk ud/dannelse (Physical Education) er for snævert orienteret mod skolens opgave og derfor ikke understøtter den stigende interesse og betydning som sport og fitness har fået i samfundet. Der tales om "identitetskrise" og om "identitetskamp". Det handler blandt andet om, at der i dag eksisterer flere forskellige og ofte modstridende perspektiver i fagfeltet og dermed også forskellige holdninger til, hvad kerneinteresserne eller kernekompetencerne er eller skal være. I Danmark er denne diskussion spejlet i H. Rønholt og B Peitersens udvikling af en kultur- og perspektivmodel (2008, pp 148ff), der ikke sætter en idrætskultur eller et perspektiv på idræt højere end et andet, men lader de eksisterende perspektiver indgå i en palet af aktivitets- og dannelsesmuligheder.

På trods af de mange diskussioner er der stadigvæk ikke fundet et godt og fælles paraplybegreb for fagfeltets mangfoldighed af mål, midler og muligheder. Dog handler det uanset kultur og interesseforskelle om menneskets bevægelse som aktivitet og udtryk, hvilket binder de mange forskellige tilgange sammen i et fælles fagfelt, som primært handler om bevægelsens mange former og betydninger i menneskers liv. I følge Wuest og Bucher er der i USA ved at være konsensus om at anvende *fysisk aktivitet* som samlebegreb for bevægelse i skolen, fritiden, sundhedssektoren, universitetet og sporten. Men i USA udvides feltet også med dans som et selvstændigt og tilsvarende bredt bevægelsesfelt, hvor der også arbejdes med bevægelse som aktivitet og udtryk?

Bogen er opdelt i fire dele med i alt 15 kapitler. I del 1 "Idrætsfagets natur og spændvidde" indgår kapitler om *filosofi, målsætninger og den samfundsmæssige rolle*. Del 2 "Fagets baggrund og teorier" indeholder kapitler om *historie, motorik, biomekanik, træningsfysiologi, sociologi, sports og træningspsykologi*. Del 3 tager fat på "Fagets karrieremuligheder" og vi får en introduktion til *karriere og professionel udvikling, undervisning og coaching karriere, fitness og sundhedsrelateret karriere, sportskarriere*. Endelig giver del 4 indblik i "Fagets udviklingsmuligheder og fremtidsvisioner" med refleksioner over hvilke *emner og udfordringer, samt fremtidige trends* vi kan forvente.

De fire dele kan læses adskilt, det samme gælder for de enkelte kapitler. Det undskylder de mange gentagelser i form af overlapninger, da bogen samlet præsenterer det omfangsrige fagfelt med såvel forståelse for en overordnet helhed som blik for at gå i dybden og nuancere fra forskellige udvalgte perspektiver og mål. Forfatterne tager udgangspunkt i idrætskulturens praksisformer og i filosofiske og samfundsmæssige overvejelser vedrørende menneskets fysiske aktivitet, trivsel og livskvalitet gennem hele livet. I den forbindelse introduceres traditionelle uddannelsesfilosofiske retninger med henblik på at vise deres betydning for dannelsesoprettningen inden for Physical Education, Exercise Sciences og Sport. Denne viden anvendes ikke analytisk i senere kapitler. Det er derfor op til de studerende selv at anvende teorierne. Til gengæld bliver de hjulpet godt på vej til en forståelse, da hvert kapitel indledes med en oversigt over, hvad man skal være i stand til efter at have læst kapitlet. Og de afsluttende selvevalueringsspørgsmål skal gøre den studerende bevidst om egen læring. Hvad enten man kan lide denne systematik eller ej, så er det den traditionelle hjælp til studerende ved læsning af et omfangsrigt materiale.

» *Forfatterne tager udgangspunkt i idrætskulturens praksisformer og i filosofiske og samfundsmæssige overvejelser vedrørende menneskets fysiske aktivitet, trivsel og livskvalitet gennem hele livet.*

Det er videnskabeligt veldokumenteret at motion og fysisk aktivitet er af afgørende betydning for menneskets sundhed og livskvalitet og bogens helt overordnede mål er at gøre fysisk aktivitet tilgængelig for alle i samfundet uanset alder, køn, etnicitet, handicap m.m. Men til trods for at de positive virkninger af fysisk aktivitet er så veldokumenterede og på trods af, at der er stor stigning i antallet af aktive, konstateres det i en af de mange faktaoplysninger, at der i det amerikanske samfund stadigvæk er ca. 40 % voksne, som slet ikke er engagerede i fysisk aktivitet og sport og selv om børn og unge er mere aktive end voksne, falder deres aktivitet med alderen og kun 60 % af unge under uddannelse kan leve op til de anbefalinger, der gives for fysisk motion og sport, ligesom der sættes lighed mellem en stigende fedmeepidemi i USA, manglende fysisk aktivitet og dårlig kost. Grupper, der især er inaktive, omfatter kvinder i alle aldre, afrikanske amerikanere og hispanics, lavindkomstgrupper, grupper uden uddannelse, handicapgrupper, høj alder dvs. over 75 år. Selv om vi ikke kan sammenligne direkte eksisterer nogle af de samme problemer i Europa.

Den fysiske dannelse anses derfor for en afgørende factor, der skal ændre på disse forhold i det amerikanske samfund. Fysisk dannelse (Physical education) defineres som "an educational process that uses physical activity as a means to help individuals acquire skills, fitness, knowledge, and attitudes that contribute to their optimal development and well-being. Den fysiske dannelse (Physical Education) opfattes som en vedvarende læreproces, som finder sted i forskellige livsdomæner som familien, børnehaven, foreningen, skolen og uddannelsessystemet, samt fitness centre med mere.

Den fysiske dannelse er ikke dediceret til en bestemt aldersgruppe, men skal opfattes som en fortsat proces gennem hele livet. Undervisning bygger i dag på en udviklingsmodel som har som mål at udvikle "hele mennesket" (p. 9) og læreren må derfor ses i en ny forståelse af lærerrollens muligheder som leder, inspirator, instruktør og coach. Hensigten med den fysiske dannelse er "acquisition and refinement of motor skills, the development and

maintenance of fitness for optimal health and well-being, the attainment of knowledge about physical activities and the fostering of positive attitudes conducive to lifelong learning and life participation as to lifelong learning and lifespan participation. "(p. 9).

Fokuseringen på fitness som sundhedsfremmende bidrager til at skabe en forståelse af fysisk dannelse, som især betoner det fysiologiske, forstået som det, der forbedrer præstationen ikke bare rent sportsligt, men også hvad angår livskvalitet og sundhed i form af fravær af livsstilssygdomme. Forfatterne er fortalere for bevistede dannelsesstrategier inden for alle områder, med tydelige formål og målsætninger, der er relevante for deltagerne og som kan evalueres. De aktuelle mål består af såvel fysiske, motoriske, kognitive som affektive udviklingsmål, der med Wuest og Bucher skriver sig ind i den uddannelsestænkning som i 1994 blev fremført i loven om *Goals 2000: Educate America Act* og som senere i 2002 blev fulgt op af et nyt uddannelsesinitiativ med *No child left behind*, som skulle sikre at alle børn kunne læse og drømme, når de forlod skolen. Nationale standarder for et fysisk dannet menneske blev samtidig og senest udformet i 2004 og opfattes som afgørende for udvikling og opretholdelse af en sund livsstil.

Formålet med physical education er, at udvikle fysisk dannede mennesker, som har kundskaber, færdigheder og lyst til at dyrke sund fysisk aktivitet resten af livet. Tre domæner indgår i den fysiske dannelses læringsmål: det kognitive domæne (tænkning), det affektive domæne (følelse) og det psykomotoriske domæne (gøren). Inden for hvert domæne er der på baggrund af udviklingspsykologiske teorier udviklet taxonomier, der organiserer adfærdsmæssige læringsmål i hierarkiske systemer. Målene er organiseret i en progression fra lave til højere mål Adfærd på et niveau er grundlag og forudsætning for adfærd på et højere niveau. Physical Education fremhæves som det eneste fag i skolens curriculum, der underviser børn og unge i bevægelse og undersøger bevægelsens mange dimensioner. Idrætten uden for skolen opfordres til i samme grad at fokusere på målsætninger i de tre domæner og at anvende evaluering med henblik på diagnose, justeringer, styring af fremskridt, konstatering af opnåede resultater, motivation, forbedring af programmer og effektivitet i undervisningen (p. 68). Denne fremlæggelse kunne åbne op for en faglig diskussion af menneskets bevægelse, der rækker langt ud over bevægelse som fysisk præstation og sundhed og ind i områder hvor krop, oplevelse, mening og handling væves sammen i kulturelle fortællinger og værdier, samt fortællinger om personlig og kulturel udvikling. Det skridt tager forfatterne ikke.

Sundhed, rekreation og dans omtales som sideområder, der på mange måder deler formål med indholdsområder i physical education, exercise science og sport, nemlig udviklingen af det hele menneske med særligt fokus på livskvalitet; men det fremhæves også, at disse områder benytter mange andre metoder, der ofte er helt forskellige fra de teknikker og metoder der benyttes i andre former for fysisk træning. Den amerikanske organisation Health, Physical Education, Recreation and Dance (AAHPERD) fremhæves som en af de professionelle organisationer, der afspejler den nære relation mellem alle disse områder. Der peges i den forbindelse på dans som et særligt område, der arbejder med bevægelse som æstetisk udtryk og performance. Det er kvaliteter, som omtales med en ældre forståelse af æstetik som det smukke og ikke som sensitivitet og kreativitet. Æstetikbegrebet anvendes måske af samme grund meget sparsomt af forfatterne og slet ikke med den betydning som det har fået i bodymind teorier i nyere tid. Derfor fremstår der her en traditionel opdeling af de områder, der inddrages som basis i den fysiske dannelse og afslører forståelser af praksis som i høj grad knytter an til bestemte krops- og livssyn til trods for at forfatterne andet steds med henvisning til Dewey omtaler bodymind konceptet som tilhørende den moderne dannelses-og uddannelsesfilosofi.

” Vores bevægelse er ikke kun forbundet med selve livsaktiviteten, men er også deltager og skaber af alle slags kulturelle virkeligheder.

Bogens omfang taget i betragtning og forfatterernes omhu med at opdatere viden, giver anledning til en undren over at den somatiske og æstetiske dimension, som efterhånden er velbeskrevet af såvel forskere som praktikere, og som rækker ud over forståelser af æstetik som kulturelle normer og idealer, ikke har vundet indpas i det ellers så bredt favnende grundlag for beskæftigelsen med menneskets fysiske aktivitet. Der savnes en forståelse af kropslighedens dobbelthed af sensitivitet og handling i form af det intentionelle, det eksperimenterende og legende, som angår grundlæggende menneskelige erfarings-og udtryksmuligheder (Engel, 2007; Anttila, 2003). Vores bevægelse er ikke kun forbundet med selve livsaktiviteten, men er også deltager og skaber af alle slags kulturelle virkeligheder. Forståelsen af kropsligheden som en sammenvævning af ”at gøre, tænke og føle ” fremtræder ikke særligt overbevisende hos Wuest og Bucher til trods for deres fremhævelse af netop disse tre domæner og deres tilhørende taxonomier.

Prioriteringen i *Foundations of Physical Education, Exercise Science, and Sport* ligger først og fremmest på de sundhedsfremmende muligheder set i et individ- og samfundsperspektiv. Det er en bog, der er farvet af sit amerikanske udgangspunkt, men som samtidig også meget præcist spejler en global udvikling og forståelse af fagfeltets teori og praksis i såvel et uddannelses-pædagogisk som et samfundspolitisk perspektiv. På grund af sit omfang egner bogen sig som opslagsbog og som sådan er den et seriøst bud på en grundig indføring i fagfeltets traditioner og muligheder set fra et traditionelt krops- og idrætssyn. Med udgangspunkt i et klassisk epistemisk syn på viden åbner bogen ikke i tilsvarende grad for den forskning og refleksion som udspringer af nyere kvalitative forskningstraditioner med fokus på bodymind teorier og dermed heller ikke for en forståelse af bevægelsens dannelsesmæssige betydning for sensitivitet, kreativitet og menneskelig erkendelse.

Referencer

- Anttila, Eva (2003). A dream journey to the unknown. Searching for Dialogue in dance education. Helsinki: ACTA SCENICA 14.
- Engel, L. (2007). *dans, dans, dans – ideer i teori og praksis*. København: Frydenlund.
- Rønholt, H. & B. Peitersen (red.) (2008). *Idrætsundervisning. En grundbog i idrætsdidaktik*. København: Museum Tusulanums Forlag.

© **Helle Rønholt & Lis Engel 2009.**

 Hitta bästa pris på boken hos [Prispallen.se](https://www.prispallen.se)

 Kjøp boken fra [Capris.no](https://www.capris.no)

 Sammenlign priser på bogen hos [Pensum.dk](https://www.pensum.dk)

 Buy this book from [Amazon.co.uk](https://www.amazon.co.uk)

 Buy this book from [Amazon.com](https://www.amazon.com)